

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1304

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 23 augustus 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Egelpopulatie - Beschermingsmaatregelen

De situatie van de egelpopulatie ziet er al een hele tijd niet goed uit, hoofdzakelijk door toegenomen letsels en ziektes. Ook deze zomer doet er zich een nieuwe mysterieuze ziekte voor, die lelijk huishoudt bij de egels. De ziekte leidt tot bijkomende sterfte bij de egelpopulatie, terwijl die al jaren achteruitgaat.

Met mijn vraag om uitleg nr. 2264 (2019-2020) heb ik gevraagd naar de mogelijke oorzaken ervan en de maatregelen die de minister kan nemen om de egelpopulatie op te krikken. De minister antwoordde toen dat zij de aan de gang zijnde onderzoeken afwachtte om te bekijken of er eventueel bepaalde initiatieven genomen kunnen worden om de populatie te redden.

1. Zijn de onderzoeken, waarvan sprake in het antwoord op mijn vraag om uitleg nr. 2264, inmiddels afgerond? Zo ja, wat waren de conclusies? Welke beleidsaanbevelingen werden er geformuleerd?
2. Plant de minister, op basis van deze onderzoeken, nieuwe of bijkomende initiatieven om de egelpopulatie op te krikken en de aanwezige ziektes onder de egels te bestrijden?
3. Plant de minister, meer in het algemeen, sensibiliseringscampagnes naar de bevolking om extra aandacht te besteden aan de egelpopulatie? Zo ja, graag in de mate van het mogelijke meer informatie over de inhoud en de timing ervan.
4. Egels worden vaak gedood door robotmaaiers.
Plant de minister acties om eigenaars daarover te sensibiliseren? Zo ja, graag meer toelichting omtrent de inhoud en de timing ervan.
5. Acht de minister het aangewezen om robotmaaiers tussen bepaalde uren, in bepaalde periodes of op bepaalde locaties te verbieden? Waarom wel/niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 1304 van 23 augustus 2021

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. De gegevens van de opvangcentra voor in het wild levende dieren van de periode 2016-2020 tonen aan dat er sinds 2019 een duidelijke toename is in het aantal opgevangen zieke en verzwakte egels en eveneens in de aantallen gestorven en geëuthanaseerde egels. In 2021 verrichte ANB met de Wildlife Health onderzoeksgroep van de Universiteit Gent een eerste verkennend onderzoek naar deze verhoogde egelsterfte. Dit onderzoek toonde verschillende ziekteverwekkers aan bij de opgevangen egels waaronder de toxine-producerende *Corynebacterium ulcerans*. Daarbij werd slechts in een beperkt aantal geïsoleerde stammen verworven resistentie tegen antibiotica aangetroffen (*). Daarnaast toonde het onderzoek aan dat er indicaties zijn dat er regionale verschillen zijn in voorkomen van *Corynebacterium ulcerans* infecties bij egels in Vlaanderen. Op basis van de onderzoeksresultaten werden behandelingsadviezen geformuleerd ten behoeve van de opvangcentra voor wilde dieren waar de zieke egels worden binnengebracht.

De geïsoleerde bacteriën behoorden tot verschillende bacteriestammen, wat er op duidt dat de kiem endemisch aanwezig is. Dit betekent met andere woorden dat het niet om een 'nieuwe' of ongekennde ziektemaker gaat, en dat onderliggende factoren belangrijk zijn in het ontwikkelen van de ziekte. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de infecties met *Corynebacterium ulcerans* dus secundair aan een of meerdere onderliggende oorzaken waardoor de egelpopulaties onder druk staan. Dit kan een samengaan zijn van een complex van verschillende oorzaken/factoren zoals infectiedruk van verschillende ziekteverwekkers en omgevingsfactoren zoals biodiversiteitsverlies met impact op het egeldieet, extreem droge lentemaanden met gevolgen voor voeding en conditie, extreem natte zomermaanden met eveneens gevolgen voor voeding en conditie, en verminderde immuniteit door pesticiden en door zware metalenvervuiling.

De belangrijkste beleidsaanbeveling van dit verkennend onderzoek is de nood aan verder onderzoek om meer inzicht te verwerven in de betrokken oorzaken en stressfactoren die een invloed hebben op ziekte en sterfte bij egels. Dit is een vereiste om de juiste beleidsmaatregelen te kunnen nemen ter bescherming van de egelpopulaties in Vlaanderen.

(*) 4 van de 60 isolaten resistent aan enrofloxacin, alle isolaten gevoelig voor amoxicilline, amoxicilline clavulaanzuur, clindamycine, doxycycline, erythromycine, penicilline, spiramycine, tetracycline en tilmicosin

2. Ja. Mijn diensten van ANB bereiden momenteel de opstart van een tweede onderzoeksproject voor om meer inzicht te verwerven in de betrokken oorzaken van de ziekte en sterfte bij egels. Hierbij wordt nagegaan wat de impact is van het voedselaanbod voor de egels op de infecties met *Corynebacterium ulcerans*. Daarnaast zal de impact van omgevingscontaminanten op het voorkomen van infecties met *Corynebacterium ulcerans* worden onderzocht.

Binnen de vakgroep Pathologie, Bacteriologie en Pluimveeziekten van de UGent wordt actueel met eigen middelen onderzoek gedaan naar de rol van teken, voedselbeschikbaarheid, pesticiden en andere stressfactoren die een invloed kunnen hebben op de egels en/of de ontwikkeling van de ziekte. Dit onderzoek is dus lopende.

3. Ik wacht eerst de resultaten van het onderzoek (beschreven in het antwoord op vraag 2) af om te bekijken of sensibilisering aangewezen is en welke boodschap het meest aangewezen is om de egelpopulatie te helpen.
4. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat in Vlaanderen robotmaaiers een belangrijke doodsoorzaak zijn bij egels. De huidige kennis vanuit het verkennende onderzoek (beschreven in het antwoord op vraag 1) en vanuit de bevindingen van de opvangcentra voor in het wild levende dieren in Vlaanderen geven eerder aan dat robotmaaiers niet de oorzaak zijn van de verhoogde ziekte en sterfte bij egels sinds 2019.

Over de mogelijke impact van robot-gazonmaaiers is zeer recent, in april 2021, een buitenlands onderzoek gepubliceerd, via een samenwerking van onderzoeksinstituten van Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. Daarbij werden 18 verschillende modellen van robot-gazonmaaiers met verschillende technische kenmerken getest, representatief voor de types van machines die op de Europese markt beschikbaar zijn. Dit testen gebeurde met dode egels (gestorven in opvangcentra) van verschillende gewichtsklassen en leeftijden. Daarbij bleek dat alle robotmodellen effectief fysiek contact moesten maken met de egel – er tegenaan botsen dus en daarbij mogelijk kwetsuren veroorzakend – vooraleer van richting te veranderen. In geval van kleine egels werd over de dieren heen gereden. Het goede nieuws is echter dat modellen met beweegbare messen in tegenstelling tot de modellen met gefixeerde messen de egels nauwelijks of niet kwetsten, en dat daarnaast bepaalde technische aanpassingen hiertoe zeker nuttig of nodig kunnen zijn om de robot-gazonmaaiers verder te optimaliseren (bv. extra detectiesysteem). Hierbij is dus overleg en afstemming nodig met de producenten die dergelijke machines op de markt brengen. Dit is inmiddels ook effectief opgestart naar aanleiding van de bevindingen van dit onderzoek. Het afspreken of opleggen van de gewenste of noodzakelijke kwaliteitsnormen in België behoort tot de federale bevoegdheden. Binnen de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu is daarover actueel een dossier lopende.

In afwachting van verdere regelgeving hieromtrent kan worden aanbevolen om robot-gazonmaaiers enkel overdag op te zetten zodat nacht actieve dieren zoals egels minder risico lopen om te worden aangereden.

5. Zie antwoord op vraag 4.